

ВІННИЧЕНКО

Олена Вікторівна

УДК 336

СОЛДАТКІН

Олексій Юрійович
roling91111@gmail.comТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ
ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ
ПІДПРИЄМСТВАTHEORETICAL APPROACHES TO
ANALYSIS OF ENTERPRISE'S FINANCIAL
RESOURCES

к.е.н., доцент

студент, Харківський
національний університет
будівництва та архітектури

У статті розглянуто теоретичні підходи до визначення сутності поняття фінансових ресурсів підприємства, досліджено існуючі підходи щодо формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

В статье рассмотрены теоретические подходы к определению сущности понятия финансовых ресурсов предприятия, исследованы существующие подходы по формированию и использованию финансовых ресурсов предприятия.

The article deals with theoretical approaches to the essence definition of the notion of enterprise's financial resources, the existing approaches to the formation and use of financial resources of the enterprise are investigated.

Ключові слова: фінансові ресурси підприємства, власний капітал, позичковий капітал

Ключевые слова: фінансові ресурси підприємства, власний капітал, позичковий капітал

Keywords: financial resources of the enterprise, own capital, loan capital

ВСТУП

В сучасних умовах ринкової економіки фінансові ресурси відіграють ключову роль в ефективному розвитку та функціонуванні будь-якого підприємства. Для підприємства однією з головних умов функціонування є наявність і достатність фінансових ресурсів, які мають відносно невисоку вартість. З урахуванням стратегічних задач розвитку підприємства перед власниками та керівництвом постає вибір форми фінансування підприємства.

Значну увагу проблемам визначення та формування фінансових ресурсів приділено в роботах наступних авторів: М.В. Білик, І.О. Бланк, Л.Д. Буряк, О.Д. Василик, М.Я. Дем'яненко, А.Г. Загородній, Л.А. Лахтіонова, В.М. Опарін, А.М. Поддєрьогін, Р.В. Федорович, О.С. Філімоненко, П.А. Стецюк, Л.М. Худолій та ін..

Фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від цілеспрямованості та правильності вкладання фінансових ресурсів в активи.

МЕТА РОБОТИ полягає в аналізі теоретичних підходів до визначення, формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи стали наукові праці закордонних та вітчизняних вчених-економістів, матеріали періодичних видань, ресурси Internet.

При проведенні дослідження використано методи групування та порівняння, структурно-логічного аналізу, теоретичного узагальнення існуючих підходів до визначення фінансових ресурсів підприємства.

РЕЗУЛЬТАТИ

Трактування терміна «фінансові ресурси» вітчизняні науковці розглядають як з позиції напрямків їх-

нього використання, так і відносно форми існування.

Опарін В.М. [1] визначає, що фінансові ресурси – це сума коштів, які спрямовані в оборотні і необоротні активи підприємства.

Поддєрьогін А.М. [2] вважає, що фінансові ресурси – це грошові кошти, які знаходяться в розпорядженні підприємства, тобто всі грошові фонди, а також частина грошових коштів в нефондовій формі.

Худолій Л.М. [3] визначає фінансові ресурси як суму коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства.

Родіонова В.М. [12] Фінансові ресурси – грошові доходи, накопичення і надходження, що формуються в руках суб'єктів господарювання, домогосподарств, держави і призначені на цілі розширеного відтворення, матеріальне стимулювання працюючих, задоволення соціальних потреб, потреб оборони і державного управління.

Філімоненков А.С. [4] розглядає фінансові ресурси як суму коштів, спрямованих в основні засоби та обігові кошти підприємства. Це авансовані кошти, що вкладаються в обіг і мають обов'язково повернутись. Але це не всі грошові кошти, а тільки ті гроші, які роблять гроші, тобто на основі використання яких формується додана вартість.

Александрова М.М. [6] аналізує підходи до розуміння та визначення поняття фінансові ресурси зазначає, що існує багато підходів до розуміння фінансових ресурсів, всі вони вимагають подальшого аналізу та потребують певного розмежування з такими категоріями та поняттями як «капітал», «доходи», «грошові кошти».

Лахтіонова Л.А. [7]: грошові кошти у формі грошових фондів (статутний фонд, фонд оплати праці, резервний фонд) та у нефондовій формі (використання грошових коштів для виконання фінансових

зобов'язань перед бюджетом і позабюджетними фондами, банками, страховими компаніями тощо).

О.М. Бандурка, М.Я. Коробов [8]: власні і позичкові грошові фонди цільового призначення, які формуються у процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту і національного доходу та використовуються у статутних цілях підприємства.

Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., Гриню Н.А. [9] справедливо відзначають, що «роль фінансових ресурсів у діяльності підприємства полягає у тому що вони є одним із основних факторів виробництва, формують його виробничий потенціал разом із трудовими та матеріальними ресурсами; здатні генерувати дохід у різних сферах діяльності підприємства; у процесі свого функціонування забезпечують інтереси різних суб'єктів економічних відносин (власників, персоналу, держави); свідчать про ступінь ефективності господарської діяльності підприємства».

Пойда-Носик Н.Н., Грабарчук С.С. [10]: сукупність усіх грошових ресурсів, які надійшли на підприємство за певний період або на певну дату у процесі

реалізації продукції (товарів, робіт, послуг – операційна діяльність), основних і оборотних засобів (інвестиційна діяльність) і видачі зобов'язань (майнових і боргових – фінансова діяльність).

Аналіз робіт вітчизняних та закордонних науковців свідчить про відсутність єдиного підходу щодо визначення сутності поняття фінансових ресурсів підприємства.

Основною метою формування капіталу підприємства є задоволення потреб у придбанні необхідних активів та оптимізація структури з позицій, що забезпечать ефективне його використання [5].

Підприємство у своїй діяльності використовує як власний, так і позиковий капітал. Основним джерелом фінансування діяльності підприємства є власний капітал. Але фінансування діяльності підприємства тільки за рахунок власних коштів не завжди вигідно для нього, бо залучення позикового капіталу сприяє підвищенню рентабельності власного капіталу. Використання власного та позикового капіталу як джерела формування фінансових ресурсів має як переваги, так і недоліки, які наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Переваги та недоліків використання власного та позикового капіталу підприємства

Джерело формування фінансових ресурсів підприємства	Переваги використання	Недоліки
Власний капітал	– простота залучення; – зниження ризику банкрутства; – забезпечення фінансової стійкості підприємства	– обмежує потенційні можливості підприємства; – вартість залучення капіталу;
Позиковий капітал	– сприяє збільшенню фінансового потенціалу підприємства; – сприяє приросту рентабельності капіталу	– складність залучення; – зниження фінансової стійкості

Враховуючи дані табл. 1, слід зазначити, що для кожного підприємства необхідним є досягнення оптимального співвідношення між обсягами власного та залученого капіталу, оскільки це суттєво впливає на фінансове становище підприємства.

Залучення того чи іншого джерела фінансування пов'язано для підприємства з певними витратами (для акціонерних товариств – акціонерам потрібно виплачувати дивіденди, кредитним установам – відсотки, тощо).

Комплексна оцінка джерел формування фінансових ресурсів, ефективності їх використання здійснюється за допомогою фінансового аналізу. Предметом фінансового аналізу підприємства є його фінансові ресурси, їх формування та використання. Аналіз фінансових ресурсів доцільно здійснювати в межах технологічного процесу, за яким в результаті перетворення первинної облікової інформації формуються вихідні показники відносно джерел фінансування та напрямів їх використання, які складають основу інформаційного забезпечення управління фінансовими ресурсами [11].

Аналіз формування і використання фінансових ресурсів підприємства потрібно здійснювати у наступній послідовності:

1 етап – необхідно враховувати склад, структуру та динаміку джерел формування капіталу;

2 етап – визначити основні фактори, що впливають на зміну складу, структур;

3 етап – провести аналіз фінансової стійкості підприємства, бо фінансова стійкість базується на оптимальному співвідношенні між окремими видами активів підприємства та джерелами їх формування;

4 етап – провести оцінку рентабельності підприємства, яка характеризує ефективність роботи підприємства в цілому та показує співвідношення отриманого ефекту із ресурсами або затратами.

5 етап – визначити оптимальне співвідношення між обсягом власних та залучених коштів;

6 етап – оптимізація джерел формування ресурсів з метою підвищення ефективності їх використання.

Для аналізу складу, структури та динаміки джерел формування капіталу здійснюється горизонтальний та вертикальний аналіз порівняльного аналітичного балансу підприємства.

Одним з основних шляхів покращення фінансового стану підприємства є оптимізація використання фінансових ресурсів із різних джерел. Удосконалення використання яких можливо за рахунок підвищення ефективності розподілу та оптимізації співвідношення між власними та залученими фінансовими ресурсами.

Список використаних джерел

- Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методичні аспекти): монограф. / В. Опарін // – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
- Фінанси підприємств: [підручник] / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк [та ін.]; за ред. А.М. Поддєрьогін.

рьогіна; 7-е вид. – К.: КНЕУ, 2008. – 552 с.

3. Худолій Л.М. Теорія фінансів / Л.М. Худолій. – Київ: Видавництво Європейського університету, 2003 р. – С. 67.

4. Филимоненков А.С. Финансы предприятий / Учеб. пособие. – К.: Ника-Центр, 2002. – 280 с.

5. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: [навч. курс] / І.О. Бланк – К.: Ніка-Центр, Ельга, 2006. – 528 с.

6. Александрова М.М. Фінансові ресурси, підходи до розуміння та визначення / М.М. Александрова // Вісник ЖДТУ – 2007. – № 1 – С. 434-438.

7. Лахтіонова Л. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія / Л. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2001. – 387 с.

8. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства: підручник / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 2002. – 384 с.

9. Фінанси підприємств: підручник / Л.О. Лігоненко [та ін.]. – К.: КНТЕУ, 2006. – 491 с.

10. Пойда-Носик Н.Н., Грабарчук С.С. Фінансові ресурси підприємства // Фінанси України. – 2003. - № 1. – С. 96 – 103.

11. Степаненко Д.А. Технологія аналізу фінансових ресурсів підприємства / Д.А. Степаненко // Управління розвитком. – 2014. – № 10 – С. 92-94.

12. Финансы: [учеб. пособие] / [под ред. В.М. Родионовой]. - М.: Финансы и статистика, 1994. - с. 13.